

Hanna Gajda

*Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych*

Mieszkańcy Poznania wobec obcokrajowców

Zarys treści: Od kilkunastu lat obserwowana jest znacząca tendencja wzrostowa ruchów migracyjnych do Polski. Mimo, że obecność obcokrajowców w naszym kraju jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, to jednak wciąż stosunkowo nieznanym i niezbadanym. Szczególnie ciekawe wydają się postawy Polaków wobec cudzoziemców. Celem niniejszej pracy jest prezentacja wyników badań dotyczących opinii na temat obecności obcokrajowców w Poznaniu, przeprowadzonych w Poznaniu w 2011 r.

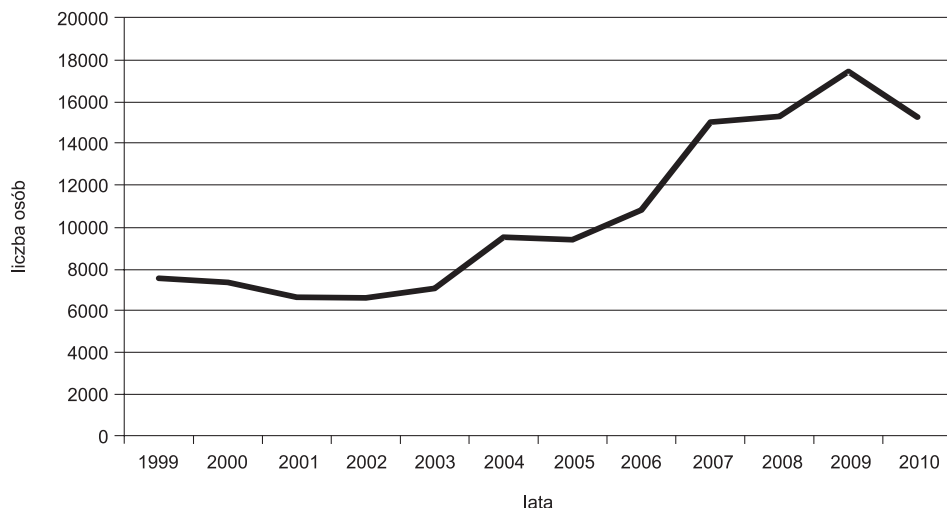
Słowa kluczowe: mieszkańcy Poznania, obcokrajowcy, sąsiedztwo, integracja, migracje

1. Wstęp

Od kilkadziesiątu lat Polska uważana jest za kraj emigrancki. Wraz z poprawiającą się sytuacją ekonomiczną nasz kraj staje się jednak celem coraz częstszych migracji, które wywierają jednocześnie coraz większy wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą. Według Banku Danych Lokalnych, w 1999 r. zameldowało się w Polsce 7525 obcokrajowców, w 2006 r. niespełna 11 000, natomiast w roku 2009 zameldowało się na stałe 17 424 cudzoziemców (ryc. 1)¹. Rzeczywista liczba cudzoziemców obecnych w Polsce jest jednak znacznie większa, gdyż przebywają oni w naszym kraju na podstawie wielu rodzajów zezwoleń na pobyt. Dynamika zmian w zakresie imigracji obcokrajowców do Polski w ostatnich kilku latach zaczyna zatem wykazywać widoczne tendencje wzrostowe. Szczególny wzrost zaobserwowano od 2004 r., po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Większość współczesnych migracji odbywa się do miast. Cudzoziemcy najczęściej osiedlają się w dużych miastach, takich jak: Warszawa, Łódź, Wrocław, Kraków, Trójmiasto i Poznań. Naturalne jest zatem, że obecność cudzoziemców wpływa na przemiany w miastach zarówno w wymiarze społecznym, jak i strukturalnym oraz rodzi szereg pytań dotyczących społeczno-przestrzennej asymilacji przybyszów. Stosunek Polaków do cudzoziemców wydaje się wyjątkowo interesujący ze względu na swoją niejednoznaczność. Z jednej strony postawy Polaków wobec obcokrajowców w dużej mierze kształtowane są przez wciąż funkcjonujące stereotypy narodowościowe, co bywa niekiedy przyczyną postaw ksenofobicznych.

¹ [www.http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks](http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks) (10.12.2011)

Ryc. 1. Ilość wydanych zezwoleń na pobyt stały w Polsce w latach 1999–2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS.

Z drugiej strony natomiast coraz silniejsze procesy globalizacyjne oraz coraz większe doświadczenia osobiste i świadomość Polaków kształtowane przez podróże sprzyjają coraz przychylniejszym opiniom Polaków na temat cudzoziemców i „otwarcia na świat”. Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie wyników badań ankietowych dotyczących opinii mieszkańców Poznania na temat obcokrajowców. Pytania ankietowe miały na celu określenie stosunku mieszkańców do obecności cudzoziemców w społeczeństwie i relacji w bezpośrednim sąsiedztwie. Mieszkańcy Poznania pytani byli również o wymienienie cech kojarzonych z wybranymi grupami obcokrajowców. Ocenie poddano także czynniki będące przyczyną niechęci wobec obcokrajowców. Wyniki badań kwestionariuszowych ukazują stopień, w jakim mieszkańcy miasta są w stanie zaakceptować obcokrajowców w swoim otoczeniu oraz integrować się z nimi lub izolować od nich.

Badanie ankietowe zrealizowane zostało w Poznaniu w 2011 r. na próbie losowej obejmującej 282 osoby.

2. Integracja a asymilacja

Gdy mowa jest o przystosowywaniu się obcokrajowców do życia w nowym społeczeństwie, najczęściej używanymi pojęciami są: asymilacja i integracja. W dyskursie naukowym terminy te często stosowane są wymiennie. Pojęcie asymilacji definiuje się jako szereg zjawisk zachodzących w społeczeństwie wielokulturowym powodujących stopniowy zanik różnic społecznych oraz kulturowych między grupami narodowościowymi i etnicznymi. Jedną z pierwszych i dominujących teorii asymilacji była koncepcja stworzona przez Parka i Burgessa (1921), oparta na „cyklu etnicznym”, procesie naturalnym, stopniowym i jednokierunkowym. Koncepcja ta zakłada, że asymilacja, po: kontakcie, rywalizacji i akomodacji, jest ostatnim etapem

procesu relacji etnicznych, który w efekcie daje solidarność kulturową imigrantów ze społeczeństwem przyjmującym. Nieco później koncepcja asymilacji została rozbudowana przez Louisa Wirtha, który przekonywał, że asymilacja ma znacznie bardziej złożony charakter i wymaga zaangażowania zarówno jednostki przyjmowanej, jak i społeczności przyjmującej. Według badacza, dla powodzenia procesu asymilacji grupa przyjmowana powinna wykazywać gotowość i chęć do bycia wchłoniętą, a grupa dominująca – gotowość do przyjęcia nowej jednostki. Warunki asymilacji przedstawione w koncepcji Wirtha wydają się zatem bardzo podobne do założeń integracji, która przez Parlament Europejski i Organizację ds. Migracji definiowana jest jako dwustronny proces wzajemnej adaptacji w wymiarze ekonomicznym, społecznym, kulturowym i politycznym, oparty na wzajemnych prawach i zobowiązaniach, który zapewnia pełne uczestnictwo obcokrajowców w życiu społeczeństwa przyjmującego. Należy również podkreślić, że integracja to proces adaptacji obcokrajowców do nowego społeczeństwa i jego kultury, bez konieczności rezygnacji przez nich ze swojej kultury i tożsamości (Berry 1980). Esser (2000) przedstawił trzy pojęcia związane z integracją będące jednocześnie kolejnymi jej etapami: umiejscowienie, interakcja, identyfikacja. Według socjologa poszczególne etapy zakładają: w pierwszej kolejności – zdobywanie pozycji w społeczeństwie (np.: w wymiarze ekonomicznym lub edukacyjnym), następnie – nawiązywanie relacji z otoczeniem, co wiąże się z identyfikacją, czyli utożsamianiem ze społeczeństwem przyjmującym. Bazując na wyżej przedstawionych pojęciach wyodrębniono pięć wymiarów integracji: strukturalną, kulturalną, identyfikacyjną, interakcyjną (Bosswick, Hackmann 2006) i instytucjonalną (Entzinger, Biezeveld 2003). Ager i Strang (2004) wymienili natomiast dziesięć dziedzin, które decydują o asymilacji: 1) rola na rynku pracy, 2) zamieszkanie, 3) zdrowie, 4) edukacja, 5) relacje z członkami społeczeństwa przyjmującego, 6) kontakty z instytucjami społeczeństwa przyjmującego, 7) relacje wewnątrzgrupowe, 8) znajomość języka i kultury grupy dominującej, 9) bezpieczeństwo, 10) prawo i obywatelstwo.

W oparciu o dorobek uczonych zajmujących się badaniami nad integracją wyszczególniono kilka wymiarów asymilacji: ekonomiczny, społeczny, kulturowo-tożsamościowy, prawno-instytucjonalny oraz przestrzenny. Wymiar ekonomiczny jest podstawowym elementem integracji imigrantów ze społeczeństwem przyjmującym. Opierając na literaturze podmiotu, wyszczególnić można kilka najważniejszych elementów decydujących o integracji ekonomicznej: zatrudnienie, poziom dochodów, pracę odpowiadającą kompetencjom oraz aspiracjom i możliwość awansu. Wymiar społeczny integracji określają relacje obcokrajowców z przedstawicielami społeczności przyjmującej oraz aktywność przejawiająca się członkostwem w formalnych i nieformalnych organizacjach społecznych, a w efekcie przenikanie migrantów do instytucji i grup społeczeństwa przyjmującego. Wymiar kulturowo-tożsamościowy integracji zakłada przyjęcie przez cudzoziemców wzorów zachowań społeczności przyjmującej, co w rezultacie daje poczucie przynależności i chęć utożsamiania się ze społeczeństwem przyjmującym. Wymiar prawno-instytucjonalny integracji wiąże się w pierwszej kolejności z nabywaniem podstawowych praw, a w następstwie byciem uznawanym za pełnoprawnych członków społeczności politycznej. Wymiar przestrzenny asymilacji nierozdziel-

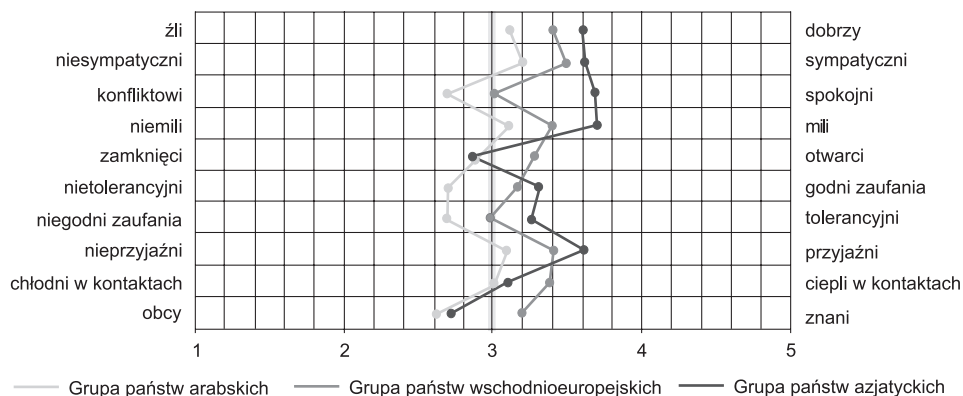
nie wiąże się z pojęciem segregacji przestrzennej, która jest efektem istniejących w społeczeństwie nierówności. Przedstawiciele szkoły chicagowskiej podkreślają szczególną rolę geografii w analizie zjawiska asymilacji, twierdząc, że segregacja, obok centralizacji, koncentracji, sukcesji i inwazji, jest jednym z etapów procesu rozwoju miasta. Wymiar przestrzenny integracji wiąże się również z kontaktami oraz stycznością fizyczną i dostępem do zasobów publicznych (Foncesca, Malheiros 2005), ze szczególnym uwzględnieniem służby zdrowia oraz systemu edukacji. W kontekście integracji przestrzennej wskazani naukowcy podkreślają zwłaszcza znaczenie oraz powiązania między: dostępem do zasobów, rozkładem mniejszości w przestrzeni miasta oraz mobilnością imigrantów.

Aby stworzyć warunki dla prawidłowej integracji, zakładając, że jest ona procesem przystosowywania się zarówno imigrantów, jak i społeczności przyjmującej, niezbędne jest zbadanie postaw grupy dominującej wobec przyjmowanych grup. Badanie opinii mieszkańców Poznania ma na celu określenie, w jakim stopniu społeczność przyjmująca jest gotowa i chętna do integracji z „obcymi”.

3. Obcokrajowcy w opinii mieszkańców

3.1. Stereotypy narodowościowe

Badanie stereotypów narodowościowych dotyczących obcokrajowców opierało się na wytypowanych trzech grupach państw z różnych kręgów kulturowych. Wybrano grupy, których obywatele stanowią najliczniejsze społeczności imigrantów w Poznaniu oraz najbardziej wyraziste pod względem kultury, w tym też religii. Ocenie poddano cechy moralne obcokrajowców z trzech grup: państw wschodnioeuropejskich, państw azjatyckich oraz państw arabskich (ryc. 2). Badanie, przeprowadzone przy zastosowaniu skali dyferencjału semantycznego, obrazuje, jak mieszkańcy Poznania oceniają cechy obcokrajowców z trzech wybranych grup narodowości-

Ryc. 2. Ocena cech charakterystycznych grupy obcokrajowców zdaniem badanych mieszkańców Poznania

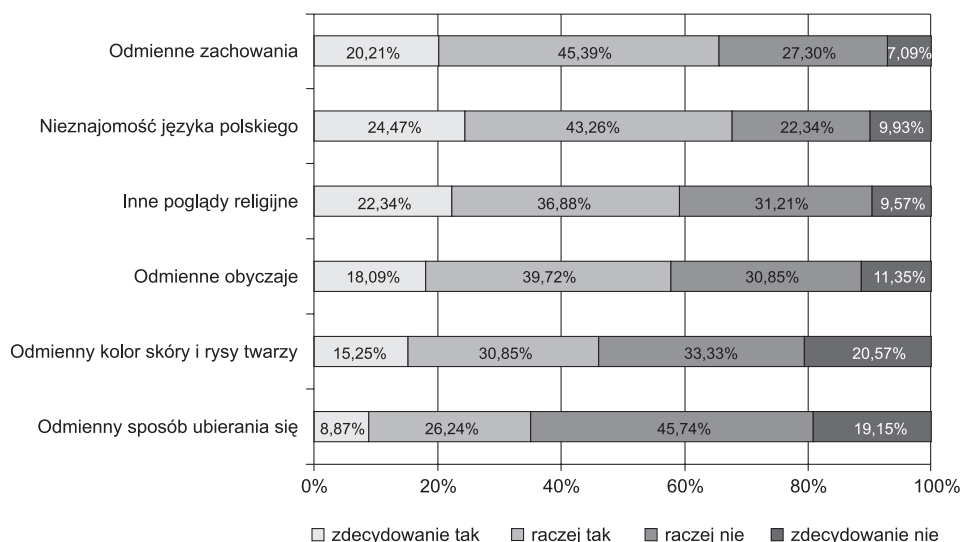
Źródło: opracowanie własne.

wych. Wykres wskazuje, że najbardziej negatywnie oceniane są cechy cudzoziemców z grupy państw arabskich, najkorzystniej natomiast wypadają przedstawiciele krajów azjatyckich. Według badanych, Azjaci postrzegani są jako osoby spokojne, przyjazne i miłe, ale jednocześnie zamknięte i obce. Respondenci określają obcokrajowców z grupy państw arabskich jako najbardziej konfliktowych, nietolerancyjnych i niegodnych zaufania.

3.2. Atrybuty wpływające na negatywny stosunek do obcokrajowców

Wbrew przypuszczeniom charakterystyczne cechy wyglądu zewnętrznego, takie jak: odmienny kolor skóry czy rysy twarzy bądź sposób ubierania, nie są czynnikami decydującym o niechęci wobec obcokrajowców. Odpowiednio ponad 54% i około 65% (ryc. 3) uznaje te elementy za nieznaczące lub raczej nieistotne w kontaktach z cudzoziemcami. Zaskakujące jest, że odmienna religia czy obyczaje przyjeżdżających do Polski cudzoziemców również nie są decydującymi czynnikami powodującymi awersję.

Jak wskazują wyniki przeprowadzonych badań, jednym z głównych elementów budujących niechęć do imigrantów jest natomiast nieznanostwo języka polskiego. Prawie 65% (ryc. 3) badanych mieszkańców tak właśnie ocenia ten element. Mając na uwadze dość powszechną nieznanostwo języków obcych w Polsce, brak znajomości języka polskiego u cudzoziemców istotnie rodzić może wiele problemów: zarówno w codziennym funkcjonowaniu, jak i w komunikacji na płaszczyźnie obcokrajowiec–instytucje publiczne, urzędy. Stąd prawdopodobnie nieznanostwo naszego języka ojczystego to najczęściej podawana przyczyna dystansu wobec cudzoziemców.

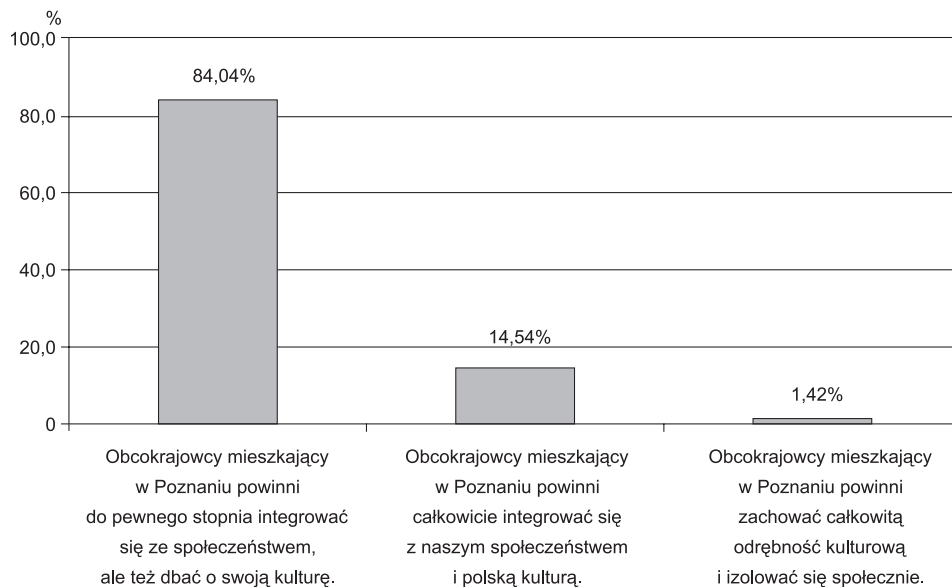

Ryc. 3. Atrybuty wpływające na negatywny stosunek do obcokrajowców

Źródło: opracowanie własne.

3.3. Integracja społeczna obcokrajowców z miastem – według badanych mieszkańców

Według zdecydowanej większości respondentów (84,04%) obcokrajowcy powinni integrować się ze społeczeństwem polskim do pewnego stopnia, jednocześnie dbając o swoją kulturę, tradycje, obchodząc swoje święta narodowe oraz dbając o język ojczysty (ryc. 4). 14,54% badanych uważa, że cudzoziemcy mieszkający w Poznaniu powinni w pełni asymilować się z miastem i jego mieszkańcami. Zaledwie 1,42% respondentów sądzi natomiast, że imigranci powinni zachować zupełną odrębność kulturową i nie integrować się na tej płaszczyźnie z mieszkańcami Poznania.

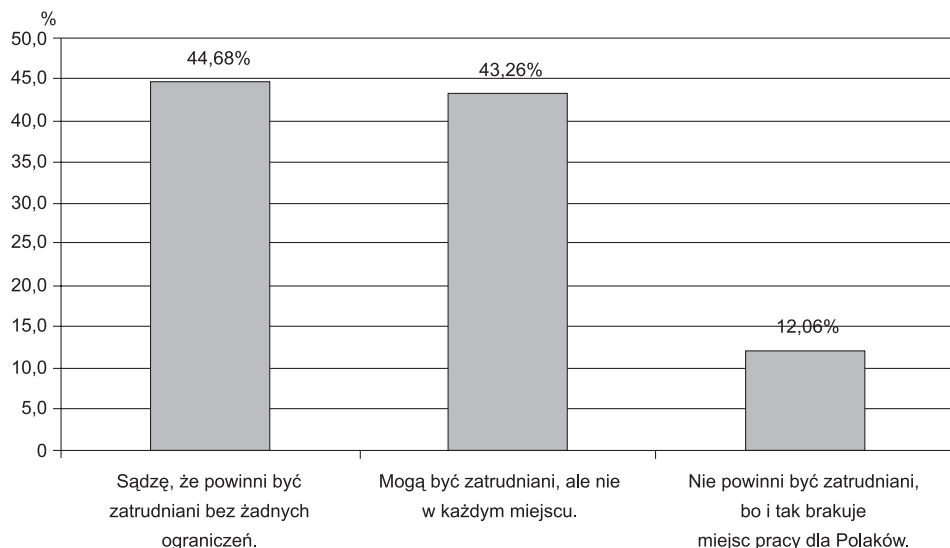

Ryc. 4. Ocena konieczności asymilacji obcokrajowców z Poznaniem według badanych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

3.4. Akceptacja dla zatrudniania obcokrajowców

Niezwykle istotnym elementem integracji imigrantów ze społecznością przyjmującą jest rynek pracy. Dobrym sygnałem jest, że prawie 88% badanych mieszkańców odpowiedziało pozytywnie na pytanie dotyczące zatrudniania obcokrajowców w Polsce. Prawie 45% respondentów jest przychylnie zatrudnianiu cudzoziemców bez ograniczeń, nieco ponad 43% opowiada się natomiast za zezwoleniem na zatrudnianie obcokrajowców z pewnymi ograniczeniami. 12,06% respondentów uważa, że nie powinno się zatrudniać imigrantów w Polsce. Negatywne opinie motywowane są najczęściej kryzysem gospodarczym oraz trudnościami ze znalezieniem zatrudnienia przez Polaków i obawami przed zabieraniem pracy mieszkańcom Poznania przez cudzoziemców.

Ryc. 5. Akceptacja dla zatrudniania obcokrajowców w Polsce według badanych mieszkańców Poznania

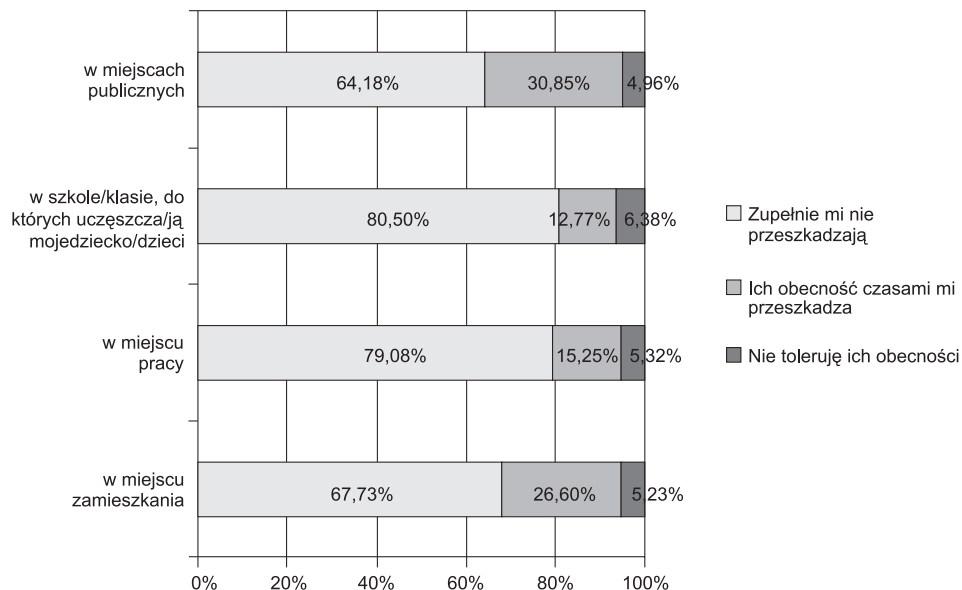
Źródło: opracowanie własne.

3.5. Stosunek mieszkańców Poznania do obecności obcokrajowców w mieście

Badania wskazują na ogólną przychylność mieszkańców Poznania wobec obcokrajowców w mieście (ryc. 6). Obecność cudzoziemców w miejscach publicznych tylko w niewielkim stopniu spotyka się z niechęcią. Badani mieszkańcy w niedużym procencie deklarowali zdecydowany brak tolerancji dla obecności imigrantów w szkole (6,38%). Zaskakującym wynikiem jest to, że obecność obcokrajowców w szkołach również zupełnie nie przeszkadza największej liczbie ankietowanych (80,5%), podobnie jak w pracy (79,08%). Tylko niespełna 5% respondentów wskazało brak akceptacji dla obecności imigrantów w miejscach publicznych, takich jak: restauracje, sklepy itd. oraz w miejscu pracy (5,32%) i w miejscu zamieszkania (5,32%).

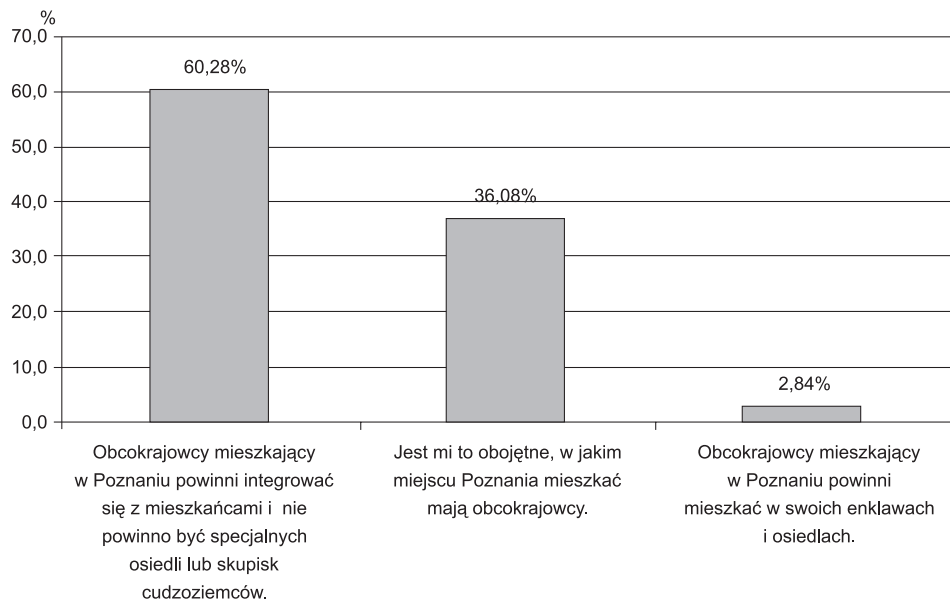
3.6. Potrzeba asymilacji w opinii mieszkańców Poznania

Badanych mieszkańców Poznania poproszono o ocenę potrzeby asymilacji przestrzennej cudzoziemców. Respondenci mieli wskazać, jakie miejsca w mieście powinni zamieszkiwać imigranci (ryc. 7). 60,28% ankietowanych twierdzi, że obcokrajowcy powinni integrować się przestrzennie z pozostałymi mieszkańcami miasta i nie powinni koncentrować się w „gettach narodowościowych”. 36,88% deklaruje obojętność względem miejsca zamieszkania obcokrajowców w mieście. Tylko 2,84% ankietowanych chciałoby całkowitej segregacji obcokrajowców od pozostałej części społeczeństwa, skupiania ich w swoich enklawach i osiedlach.

Ryc. 6. Stosunek ankieterowanych mieszkańców Poznania do obecności obcokrajowców w mieście

Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 7. Asymilacja przestrzenna obcokrajowców z Poznaniem według badanych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

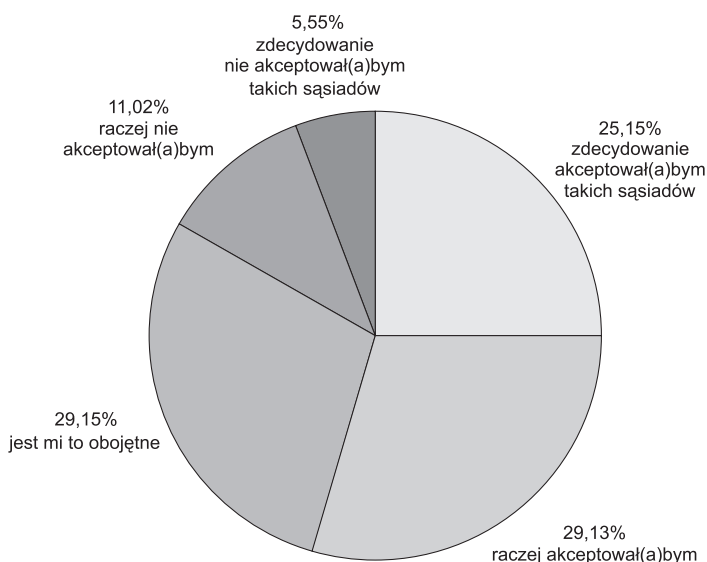

3.7. Stosunek badanych mieszkańców Poznania do zamieszkiwania obcokrajowców w ich sąsiedztwie

Najwięcej respondentów (29,15%) uważa za obojętne, czy w ich sąsiedztwie mieszkają cudzoziemcy. Niewiele mniej ankietowanych (29,13%) twierdzi, że „raczej akceptowaliby” takich sąsiadów. Nieco ponad 1/4 badanych osób deklaruje natomiast zdecydowaną akceptację obcokrajowców w roli sąsiadów. Negatywnie odpowiadający na pytanie stanowili 16,57% z 282 badanych, z czego 11% osób odpowiadało, że raczej nie akceptują takiego sąsiedztwa, natomiast 5,55% w ogóle nie życzyłoby sobie takich osób w najbliższej okolicy.

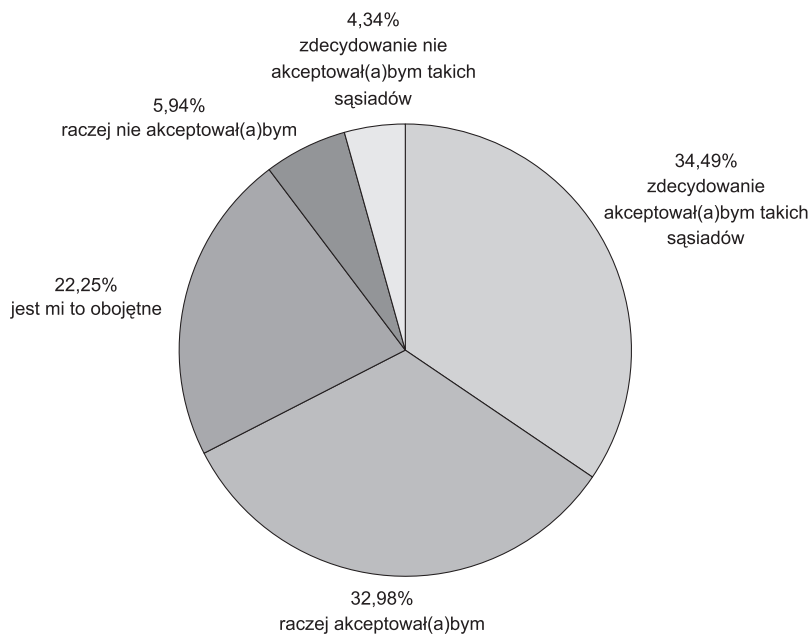
Aby zbadać stosunek badanych mieszkańców Poznania do obecności w ich bezpośrednim sąsiedztwie obcokrajowców z różnych kręgów kulturowych, wybrano cztery grupy narodowościowe państw: zachodnioeuropejską, wschodnioeuropejską, azjatycką oraz arabską. Według przeprowadzonych badań, spośród wytypowanych czterech grup państw mieszkańcy najchętniej sąsiadowaliby z cudzoziemcami z grupy zachodnioeuropejskiej (67,47%) (ryc. 9). 22,25% respondentów deklaruje obojętność w stosunku do zamieszkiwania w ich sąsiedztwie Europejczyków. Nieco ponad 10% badanych natomiast nie akceptowałoby w najbliższej okolicy imigrantów z zachodu.

Przedstawiciele grupy państw wschodnioeuropejskich budzą nieco chłodniejsze reakcje związane z sąsiedztwem (ryc. 10). 60,28% ankietowanych gotowych byłoby sąsiadować z imigrantami zza wschodniej granicy, 28% uważa za obojętne sąsiadowanie z cudzoziemcami z grupy państw wschodnioeuropejskich. Prawie 13% nie życzyłoby sobie zamieszkiwania w okolicy obcokrajowców ze wschodu.

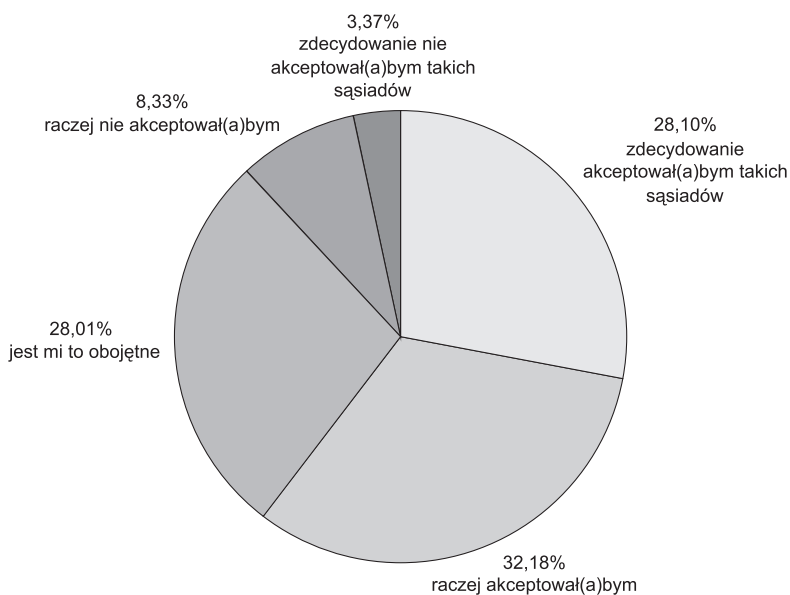

Ryc. 8. Stosunek badanych mieszkańców Poznania do zamieszkiwania w ich sąsiedztwie obcokrajowców

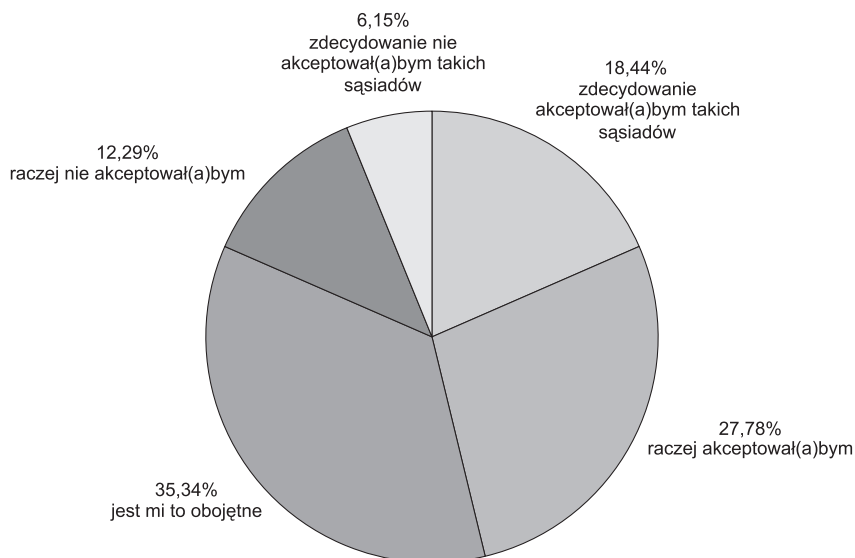
Źródło: opracowanie własne.

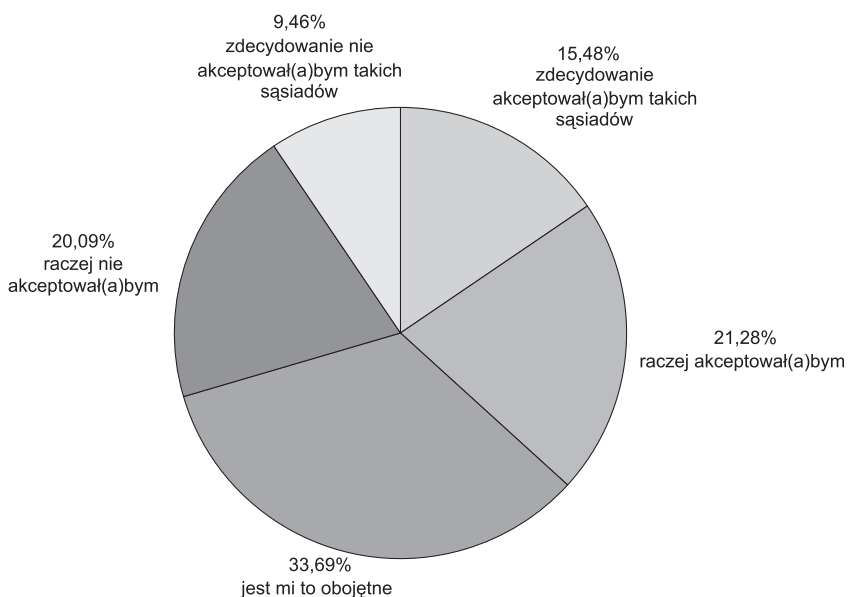
Ryc. 9. Stosunek badanych mieszkańców Poznania do zamieszkiwania w ich sąsiedztwie obcokrajowców z grupy państw zachodnioeuropejskich
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 10. Stosunek badanych mieszkańców Poznania do zamieszkiwania w ich sąsiedztwie obcokrajowców z grupy państw wschodnioeuropejskich
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 11. Stosunek badanych mieszkańców Poznania do zamieszkiwania w ich sąsiedztwie obcokrajowców z grupy państw azjatyckich
Źródło: opracowanie własne.

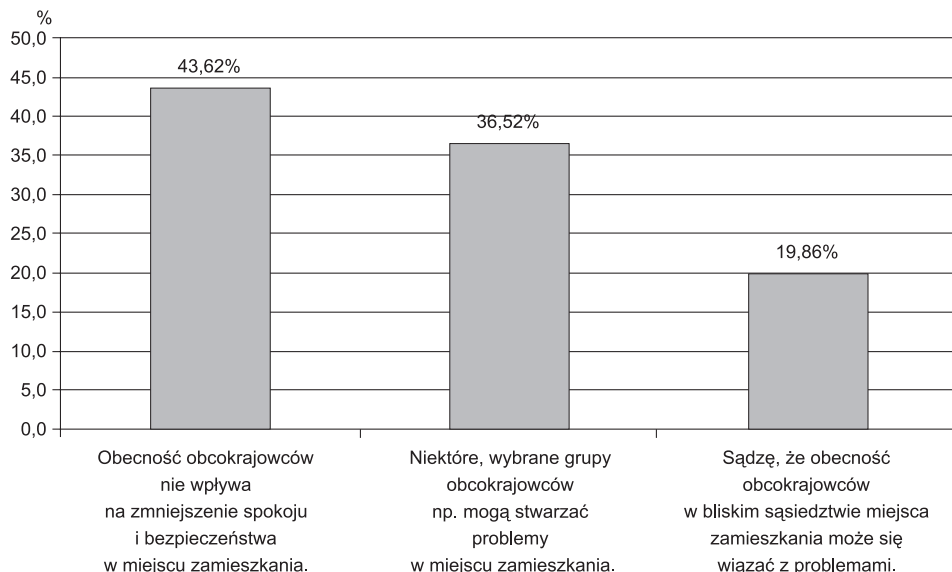
Ryc. 12. Stosunek badanych mieszkańców Poznania do zamieszkiwania w ich sąsiedztwie obcokrajowców z grupy państw arabskich
Źródło: opracowanie własne.

Obcokrajowcy z grupy państw azjatyckich byliby mile widziani w sąsiedztwie według 46,22% badanych (ryc. 11), nieco ponad 35% badanych jest to obojętne. 18,44% ankietowanych nie chce pośród sąsiadów obcokrajowców z grupy państw azjatyckich.

Badani mieszkańcy Poznania najslabiej oceniają sąsiedztwo obcokrajowców z grupy państw arabskich (ryc. 12). Akceptację dla faktu zamieszkiwania w najbliższej okolicy przedstawicielei tej grupy deklaruje 36,76% respondentów, 33,6% badanych odpowiedziało, że jest im to obojętne. Brak akceptacji dla sąsiedztwa obcokrajowców z grupy arabskiej deklaruje 29,55% badanych.

3.8. Ocena wpływu obecności cudzoziemców w Poznaniu na bezpieczeństwo i spokój

43,62% badanych mieszkańców Poznania deklaruje brak obaw związanych z bezpieczeństwem i spokojem. 36,52% respondentów kojarzy niektóre grupy narodowościowe z ewentualnymi problemami tego typu. Najczęściej wskazywanymi przez respondentów obcokrajowcami mogącymi stwarzać problemy i zakłócać spokój oraz bezpieczeństwo są przybysze z krajów muzułmańskich i Romowie. Pojawiają się również wskazania na Rosjan, Chińczyków, Czeczenów czy Hiszpanów i Niemców oraz Włochów. Niemal 20% respondentów odpowiedziało, że ich obecność może wiązać się z problemami.

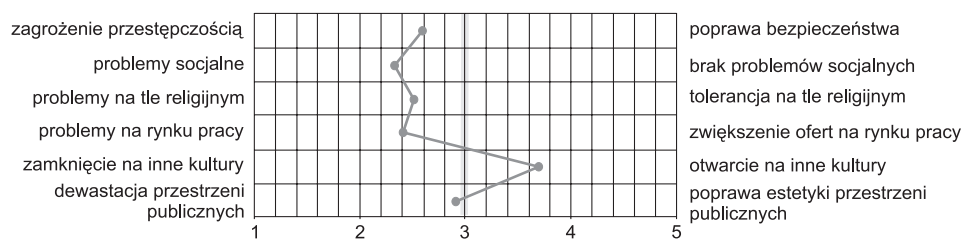
Ryc. 13. Ocena wpływu obecności cudzoziemców w Poznaniu na bezpieczeństwo i spokój

Źródło: opracowanie własne.

3.9. Obawy, jakie niesie ze sobą obecność obcokrajowców

Wśród badanych mieszkańców Poznania ocenie poddano oddziaływanie cudzoziemców na życie społeczne miasta. Respondenci ocenili wpływ na bezpieczeństwo w mieście, problemy socjalne, bezrobocie, estetykę przestrzeni publicznych, jak również tolerancję religijną i kulturową. Wyniki (ryc. 14) wskazują, że respondenci zauważają pewne zagrożenia związane z obecnością imigrantów w mieście. Największe obawy ankietowanych dotyczą problemów socjalnych oraz na rynku pracy. Można przypuszczać, że odpowiedzi respondentów wiążą się z kryzysem gospodarczym, trudnościami w znalezieniu pracy oraz niepewną przyszłością. Zagrożenie przestępczością również budzi wątpliwości respondentów, którzy prawdopodobnie wiążą kwestie bezpieczeństwa z wydarzeniami w Europie i na świecie.

Niewątpliwą zaletą przyjazdów cudzoziemców do Polski, według ankietowanych, jest „otwarcie na inne kultury”. Respondenci pozytywnie oceniają obecność obcokrajowców w Poznaniu jako możliwość otwarcia się na inne kultury. Takie odpowiedzi ankietowanych sygnalizują ciekawość oraz chęć obcowania z przedstawicielami innych nacji i kultur.

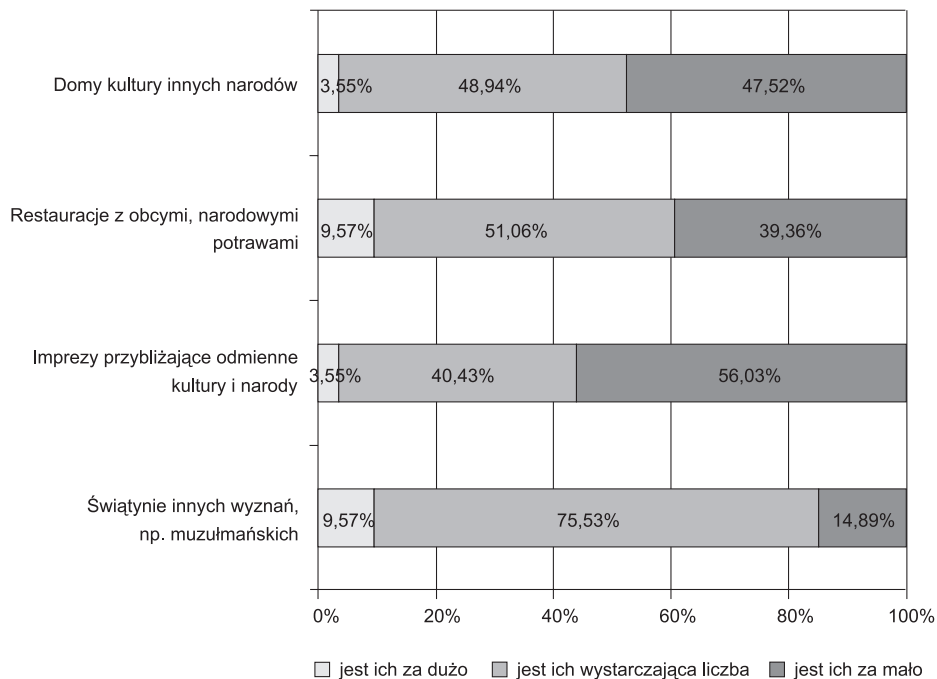

Ryc. 14. Obawy, jakie niesie ze sobą obecność obcokrajowców w Poznaniu według ankietowanych mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

3.10. Stosunek badanych mieszkańców Poznania do miejsc oraz wydarzeń promujących inne kultury

Ciekawość badanych mieszkańców Poznania względem obcych kultur potwierdzają odpowiedzi na kolejne pytanie (ryc. 15). 56,03% badanych uważa, że w Poznaniu za mało organizowanych jest imprez przybliżających kultury innych krajów. 47,52% ankietowanych twierdzi, że niewiele jest również domów kultury innych krajów. Tego typu miejsca i wydarzenia dają możliwość przybliżenia nieznanych nam kultur, ich historii i tradycji i, co za tym idzie, otwarcia się na inne nacje, wobec których brak akceptacji bardzo często związany jest z ich nieznanością. Zupełny brak akceptacji dla miejsc i wydarzeń promujących inne kultury deklaruje niewielu respondentów.

Ryc. 15. Stosunek badanych mieszkańców Poznania do miejsc oraz wydarzeń promujących inne kultury

Źródło: opracowanie własne.

4. Podsumowanie

Akceptacja wobec cudzoziemców w Poznaniu wydaje się warunkowa i dość ograniczona. Stosunek do cudzoziemców w Polsce w dużej mierze zdeterminowany jest przez ich pochodzenie etniczne. Wyniki badań wskazują, że najchętniej akceptowani są obcokrajowcy z krajów Europy Zachodniej. Nieufność budzą natomiast imigranci z krajów o dużej odmienności kulturowej. Brak znajomości oraz możliwości poznawania obcych kultur pogłębia dystans wobec nieznanymi nacji. Z powodu nieznanymi krajów pochodzenia obcokrajowców bardzo dużą rolę w kształtowaniu postaw wobec cudzoziemców odgrywają stereotypowe wyobrażenia o „obcych”. Potoczne poglądy na temat imigrantów bywają dodatkowo umacniane przez media. Z drugiej strony, procesy globalizacyjne, zanikanie granic oraz indywidualne doświadczenia kształtowane głównie przez podróże pozytywnie wpływają na postawy wobec cudzoziemców. Akceptacja przybyszów z zagranicy w dużej mierze wiąże się również z wykształceniem. Coraz lepiej wykształcone społeczeństwo, znajomość języków obcych, większa świadomość i „otwarcie na świat” zdecydowanie sprzyjają akceptacji „obcych”.

Literatura

- Ager A., Strang A. 2004. Indicators of Integration: Final Report. Home Office, London (<http://homeoffice.gov.uk/rds/pdfs04/dpr28.pdf>).
- Berry J.W. 1980. Acculturation as varieties of adaptation. [W:] A. Padilla (red.), *Acculturation: Theory, modes and some new findings*. Westview, Boulder, CO, s. 9–25.
- Bosswick W., Heckmann F. 2006. Integration of Immigrants: Contribution of Local and Regional Authorities. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, Dublin (<http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2006/22/en/1/ef622en.pdf>).
- Burgess E.W., Park R.E. 1921. *The introduction to science of sociology*. University of Chicago, Chicago.
- Entzinger H., Beizeveld R. 2003. *Benchmarking in Immigrant Integration (Raport wykonany na zlecenie Komisji Europejskiej)*, Ercomer, Rotterdam.
- Esser, H. 2000. *Sozologie. Spezielle Grundlagen. Band 2. Die Konstruktion der Gesellschaft*, Campus, Frankfurt–Nowy Jork.
- Foncesca M., Mailheiros J. 2005. *Social Integration and Mobility. Education, Housing and Health, State of Art*. IMISCOE Cluster B5, University of Lisbon.

The attitudes of the residents of city of Poznań towards foreigners

Abstract: The presence of foreigners in Poland is yet a relatively unexplored phenomenon and an interesting research area. There has been an upward trend towards an increase of their population recently (within the last couple of years). It is self-evident that vast majority of migration is into cities. Therefore, the activity of foreigners contributes both to the social and structural changes and raises several questions about their socio-spatial assimilation. The attitudes of Poles towards aliens seem to be particularly interesting as well as ambiguous. Research and studies suggest that in large part the attitudes of Poles towards foreigners result from ethnic stereotypes and ignorance of other cultures. Hence, the signs of xenophobia are sometimes observed. However, more and more powerful process of globalization have been decreasing the importance of these stereotypes. There is an increasing interest in the problem of migration in Poland as well as a greater awareness and “openness to the world” shaped by personal experience, travels and media.

This article aims to present a study on the opinions and attitudes of the residents of the city of Poznan (Poland) towards foreigners. The issues of the relationship in the direct vicinity and day to day human intercourse with foreigners in the Polish society is going to be examined (e.g., the respondents were asked to identify the characteristics associated with the selected groups of foreigners). Moreover, the research aims to indicate and assess factors that may cause aversion to foreigners. The data and information gathered with the use of the questionnaire will be presented in the conference speech. This will show the extent to which residents of Poznań are willing to accept foreigners in their own environment, including the question of their integration and isolation.

Key words: residents of Poznań, foreigners, neighborhood, integration, migration

